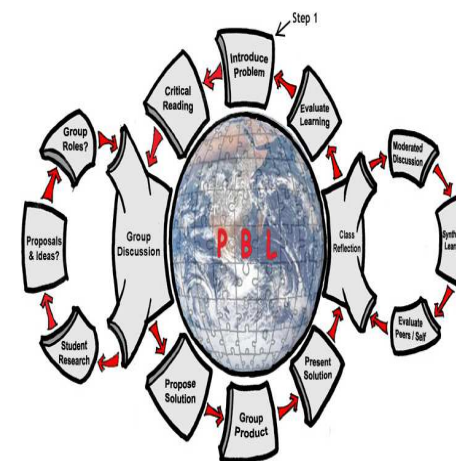

روش تدریس بر اساس حل مساله *Problem Based learning*

*Mazandaran University of medical sciences
Education Development Center*

مقدمه:

PBL یکی از مهمترین پیشرفت های آموزش پزشکی در سالهای پایانی قرن بیستم است. این روش اولین بار به وسیله بارو (Howard Barrows) در سال ۱۹۷۶ در دانشگاه مک مستر (McMaster) کانادا اجرا شد. اهداف این روش شامل کسب دانش پایه برای استفاده در کلینیک - تکامل یک پروسه بالینی موثر- تکامل مهارت های یادگیری شخصی - افزایش پویایی و تحرک برای یادگیری است.

ایده اصلی PBL این است آغاز یادگیری باید با یک مساله باشد تا آموزش گیرنده به یادگیری و حل این مساله تشویق شود. دانشجویان باید خودشان روی مساله کار کرده و دانش لازم برای حل آن را پیدا کنند. در روش مدل سنتی دانشجویان دانش لازم برای حل مساله را قبل از رویارویی با مساله فرا می گیرند در حالی که در PBL دانش، حاصل کار روی مساله است.

تعریف یادگیری مبتنی بر مساله از دیدگاه آموزش پزشکی:

یک روش آموزشی که با کاربرد مشکلات بیمار به عنوان زمینه ای برای دانشجویان جهت یادگیری حل مساله و کسب دانش پیرامون علوم پایه و بالینی مشخص می شود.

PBL به هفت گام تقسیم بندی می شود:

۱- ارایه مساله به گروه و توضیح واژه

۲- تعیین دقیق مساله

۳- تجزیه و تحلیل و تشریح مساله

۴- تهیه یک سیاهه منظم از توجیحات و توضیحاتی که از گام سوم به وجود می آیند. (دسته بندی موضوعی و تدوین فرضیات)

۵- تهیه و تنظیم هدف های یادگیری با همکاری سایر دانشجویان (تهیه و تنظیم هدف های یادگیری و عناوین درسی)

۶- گردآوری اطلاعات در خارج از نشست آموزشی (تقسیم کار بر اساس اهداف آموزشی و گردآوری اطلاعات پس از جلسه اول)

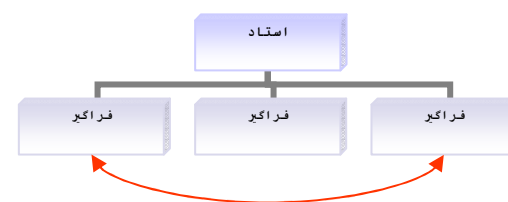
۷- نشر و آزمایش اطلاعات بدست آمده که در حضور دیگر دانشجویان انجام می شود.

خصوصیات یادگیری مبتنی بر حل مساله:

- ▶ دانشجو محور
- ▶ مشکلات جهان واقعی
- ▶ تاکید بر تیم های مشارکتی
- ▶ استفاده از فراشناخت
- ▶ استفاده از روشهای ارزشیابی متغیر
- ▶ در بر داشتن فرایند علمی

نقش استاد در PBL:

نقش استاد انتقال و ارائه مطالب درسی نیست، بلکه او نقش راهنما را عهده دار است. نه تنها استاد با تک تک فراگیران ارتباط دارد بلکه همه شاگردان نیز با یکدیگر ارتباط دارند.

ویژگی های فراگیر در PBL:

- ▶ توجه به مسئله
- ▶ قدرت شناخت و درک مسئله
- ▶ تشخیص ویژگی های مسئله
- ▶ آمادگی برای حل مسئله
- ▶ قدرت تنظیم راه حل های احتمالی
- ▶ قدرت انجام دادن آزمایش و گردآوری اطلاعات و تحلیل آنها

- ▶ قضاوت در مورد آزمایش انجام شده و یا اطلاعات گردآوری شده و پذیرفتن راه حل های معتبر و کنار گذاشتن فرضیه های غیر معتبر
- ▶ تعمیم و کاربرد مسئله

نکات PBL:

- ▶ دانشجویان به گروه های ۵ یا ۶ نفره تقسیم شوند.
- ▶ در هر جلسه شرح حال یک بیمار با برخی از نتایج آزمایشگاهی در اختیار آنها قرار گیرد.

- ▶ از تمام گروهها خواسته شود تا از طریق کار گروهی و استفاده از منابع اطلاعاتی نظیر کتابخانه، مجلات، اینترنت جهت پاسخ به سؤالات مطرح شده که همان اهداف آموزشی درس بود در جلسه آینده آماده باشند.

- ▶ نحوه طراحی سؤالات باید طوری باشد که سبب پرورش تفکر انتقادی و قدرت حل مساله در دانشجویان بشود.
- ▶ جهت جلوگیری از صرف بیش از حد وقت و امکان پوشش تمام سرفصل درس طی ترم از دانشجویان خواسته شود تا یک نفر از هر گروه نتیجه کار گروهی در پاسخ به هر سؤال را ارائه دهد و در صورت نیاز اعضای گروه نواقص را بر طرف نمایند(البته در هر جلسه باید سرگروه عوض شود).

منابع:

- روانشناسی تربیتی، دکتر علی اکبر سیف
- آموزش علوم پزشکی، فریدون عزیزی

تهیه و تنظیم:

رقيه ولی پور

[edc @ mazums.ac.ir](mailto:edc@mazums.ac.ir)

TEL:01512273689